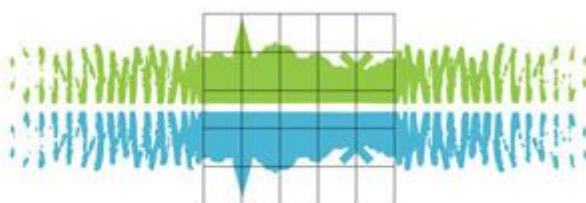

Plan voor de landschappelijke inpassing
van de nieuwe woning van de familie Verhelst
te bouwen aan de Kleine Huissenspolderweg te Zaamslag

24 december 2015

Door E. Voogd van SLZ

Stichting Landschapsbeheer Zeeland

Klein Frankrijk 1
4461 ZN GOES
0113-230936
info@slz.landschapsbeheer.nl

Inleiding

De familie Verhelst wil een huis laten bouwen aan de Kleine Huissenspolderweg te Zaamslag, bij het buurtschap de Val. Op dit moment is de locatie waar het huis moet komen nog akker. Om dit mogelijk te maken moet er het bestemmingsplan gewijzigd worden. Dit plan is gemaakt om de landschappelijke inpassing van het huis op een juiste manier te regelen.

De bouw van het huis op deze locatie kan mogelijk gerealiseerd worden in het kader van “Ruimte voor ruimte”.

Bij deze tekst behoort een plantekening.

Gebiedsbeschrijving en keuze van de locatie

De locatie van het erf is als inzetkaartje op de bij deze tekst behorende tekening weergegeven. Het erf komt in de Kleine Huissenspolder welke in 1718 is drooggelegd. In 1808 is de polder weer tijdelijk overstroomd. Door latere herinrichting is de oorspronkelijke ruimtelijke structuur grotendeels verdwenen.

De polder is relatief klein, slechts 161 hectare, en grenst in het noorden aan de Westerschelde. In de polder liggen de buurtschappen Griete en de Val (deels). De Kleine Huissenspolderweg deelt de polder vrijwel in twee gelijke stukken. In het deel van de polder waar het erf gepland is, is al bebouwing aanwezig. Hoewel er door het aanleggen van een nieuw erf enige verdichting ontstaat in de grotendeels open polder is het effect daarvan op de gekozen locatie niet van dien aard dat dit het totaalbeeld van de polder aantast. Aan de overzijde van de weg is een modern landbouwbedrijf. Verder in de polder komen ook enkele reeds landschappelijk ingerichte erven rond woningen en bedrijven voor. De grootste daarvan ligt op ongeveer 275 meter ten zuidoosten van de gekozen locatie.

Op dit moment is de locatie van het erf nog in gebruik als akker.

Bij de inrichting van het erf zal, behalve dat alles landschappelijk verantwoord moet zijn, met twee belangrijke zaken rekening moeten worden gehouden. Het erf grenst aan twee zijden aan een sloot. Om langs de sloot beplanting aan te mogen brengen is toestemming van het Waterschap Scheldestromen (WSS) vereist. De eigenaar zal dit zelf met het WSS moeten regelen. Verder is er ten westen van het erf een historische boerderij. Deze bevindt zich op slechts 150 meter afstand. De boerderij is een rijksmonument. De boerderij stamt uit de 18^e of 19^e eeuw, maar is later vernieuwd. Vooral de blauwgrijze schuur valt op in het omringende landschap. Hoewel er in de omgeving meerdere van dergelijke schuren staan heeft deze schuur landschappelijk gezien een zeer hoge waarde, welke door nieuwe bebouwing in de omgeving niet aangetast moet worden. Dit plan is zo opgesteld dat het nieuwe erf wel invloed op de direct omgeving heeft, maar de belevingswaarde hiervan niet aantast.

Bodem en grondwaterstand

De grondsoort ter plaatse van het erf heeft code Mn25A met grondwatertrap VI.

Dit houdt in dat het een zeekleigrond, om precies te zijn een kalkrijke poldervaaggrond bestaande uit zware zavel met profielverloop 5. Bij een vaaggrond is er geen duidelijke gelaagdheid in de bodem waar te nemen. Bovendien is er over het algemeen geen humuslaag aanwezig. Profielverloop 5 geeft aan dat geen of weinig onderscheid is tussen de boven- en ondergrond.

Grondwaterstand VI betekent dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand (winter) 40-60 cm beneden maaiveld is en de gemiddeld laagste grondwaterstand (zomer) meer dan 120 cm beneden maaiveld is.

Afgaande op de informatie op de bodemkaart is de grond prima geschikt om streekeigen beplanting op aan te planten.

Detail van de bodemkaart

Beschrijving van de landschappelijke inpassing van het erf

Bij de landschappelijke inpassing met van twee zaken uitgegaan. Allereerst moet de beplanting streekeigen zijn en op de gekozen locatie thuishoren. Ten tweede is de beplanting zo gekozen dat deze de wind breekt. Beide voorwaarden zijn goed te verenigen.

Langs de noordwestzijde is een Zeeuwse haag gepland met een breedte van 5 meter. De hoogte ervan kan op den duur vele meters worden, afhankelijk van het beheer. De minimaal gewenste hoogte is 3 tot 4 meter. In de haag komt een rij bomen te staan, welke nog voorbij het einde van de haag doorloopt. In de oosthoek van het erf is ook een Zeeuwse haag gepland, maar dan zonder bomen er in. Langs de oost- en de zuidzijde van het erf, in het verlengde van de Zeeuwse haag, maar er niet in, zijn knotwilgen ingetekend. Op het achterterrein verder nog enkele hoogstamfruitbomen. De verschillende landschapselementen zijn zo gekozen dat het erf wel goed omzoomd is door streekeigen beplanting, maar op een manier waarbij het erf halfopen is en geen massief blok groen in de polder vormt. De bewoners houden zo vanuit hun woning uitzicht op het omringende landschap, maar de woning tast de waarde van het omringende landschap niet aan, doordat er tussen de woning en zichtpunten op o.a. de historische boerderij afscheidingen zijn ingetekend, bestaande uit Zeeuwse hagen met daarin hoge bomen.

Hier volgt een beknopte beschrijving per landschapselement.

Landschapselementen

Zeeuwse haag

In een Zeeuwse haag groeien voornamelijk streekeigen struikvormers. Oorspronkelijk werden dergelijke hagen gebruikt als afscheiding rond landbouwpercelen als veekering, of om te voorkomen dat wild schade aan de percelen kon aanbrengen. Een dergelijke haag is ook goed te gebruiken als erfafscheiding, mits er voldoende ruimte aanwezig is.

Een haag is landschappelijk het fraaist als deze vrij kan uitgroeien. De haag krijgt daardoor een minder strakke vorm dan een windsingel of geschoren haag. Bovendien zal de haag mooier zijn door meer bloemen en bessen.

In dit plan is een breedte van 5 meter aangehouden. Als er een strak beeld gewenst is dan kunnen er 3 rijen worden aangeplant waarbij de plantafstand zowel in als tussen de rijen 1,50 meter bedraagt. De haag zal dan wel regelmatig geschoren dienen te worden, om te voorkomen dat hij te breed wordt.

Een lossere haag, wat de voorkeur heeft, kan ontstaan uit een dubbele rij struiken, welke verspringen worden aangeplant. De plantafstand is dan zowel in als tussen de beide rijen 0,50 meter. De haag heeft dan aan beide zijden voldoende ruimte om mooi uit te groeien. De smallere uiteinden van de haag kunnen uit één rij bosplantsoen bestaan, waarbij de plantafstand in de rij 3 stuks per strekkende meter wordt.

In dit plan wordt verder uitgegaan van een lossere haag, maar de eigenaar kan er voor kiezen een haag aan te planten, welke op den duur strakker geschoren wordt. Het deel bestaande uit twee rijen is voor beide hagen samen 115 meter en voor de delen bestaande uit 1 rij bosplantsoen is de lengte totaal 15 meter.

Benodigd aantal stuks bosplantsoen:

114 meter x 2 (rijen) x 2 stuks per strekkende meter = 455 stuks (afgerond) bosplantsoen

15 meter x 1 (rij) x $3\frac{1}{3}$ stuks per strekkende meter = 45 stuks (afgerond) bosplantsoen

Totaal zij er 500 struikjes nodig.

De volgende soorten worden door SLZ geadviseerd (met aantallen):

100	Rode kornoelje	(<i>Cornus sanguinea</i>)
75	Eénstijlige meidoorn	(<i>Crataegus monogyna</i>)
100	Wilde liguster	(<i>Ligustrum vulgare</i>)
25	Vogelkers	(<i>Prunus padus</i>)
75	Sleedoorn	(<i>Prunus spinosa</i>)
25	Hondsroos	(<i>Rosa canina</i>)
100	Gelderse roos	(<i>Viburnum opulus</i>)

Aanplant:

Plant de struikjes aan in groepen van 3 tot 5 à 8 stuks van dezelfde soort (verspringen over de rijen). Het belangrijkste is dat hierbij een speels beeld ontstaat, zonder dat de groepsgrootte systematisch wordt herhaald. Groepjes van dezelfde soort zorgen er bovendien voor de minder concurrentiekrachtige soorten niet volledig worden weggedrukt door concurrentiekrachtige soorten. Hierdoor blijft het oorspronkelijke mengsel in de haag aanwezig.

Door in het voorjaar, direct volgend op de aanplant, het plantvak in te zaaien met Witte klaver, bijvoorbeeld van het ras 'Alice' wordt onkruidgroei in veel gevallen voor 85% onderdrukt, wat beheer tijdens de eerste jaren na aanplant een stuk eenvoudiger maakt.

Beheer:

Een tweerijige aanplant hoeft over het algemeen niet gedund te worden. Een aanplant bestaande uit meer rijen vaak wel. Indien er gedund moet worden dan kunnen stuiken die andere struiken in de groei belemmeren afgezet worden. Zorg hierbij wel voor behoud van het mengsel.

Omdat dit erfbeplanting betreft is het percentage Hondsroos laag gehouden. Deze roos maakt in korte tijd lange doornige zwiepers, lange takken die eerst afgeknipt dienen te worden voordat er langs gemaaid kan worden. Sleedoorn geeft veel doornig wortelopslag. Als dit nog niet verhout is gaat afmaaaien eenvoudig. Naast een moestuin of plantenborder is Sleedoorn niet geschikt, omdat dan de wortelopslag handmatig bestreden moet worden.

Als de haag te breed wordt kunnen overhangende takken teruggeknipt worden, of de haag kan geschoren worden. Hoe minder vaak een haag geschoren wordt hoe meer bloemen en bessen erin zullen komen.

Eénstijlige meidoorn zal bij voorkeur enkele malen in de periode mei – oktober op bacterievuur gecontroleerd moeten worden. Dit is zeker noodzakelijk als er zich professionele boomgaarden binnen een straal van 500 meter bevinden. Meidoorn heeft een zeer hoge landschappelijke waarde en ook de natuurwaarde is hoog, vandaar dat er een beperkte hoeveelheid Eénstijlige meidoorns in de beplanting wordt geadviseerd. Plant de meidoorn in kleine groepjes aan, zodat indien bacterievuur heftig toeslaat in de haag, de zieke struiken kunnen worden afgezet en aangrenzende struiken de gevallen gaten redelijk snel weer kunnen opvullen.

In sommige meidoornaanplanten komt geen bacterievuur voor, in andere wel. Het is zelden zo ernstig dat de meidoorns totaal verwijderd moeten worden.

Laanbomen

Laanbomen zijn vanwege hun grote zeer beeldbepalend in het landschap. Ze breken bovendien de wind beter dan dat een haag dat doet. Bij een haag kan de wind er overheen vallen. Als laanbomen niet te dicht bij elkaar worden geplant, dan vormen ze een vrij transparante windbreker. De kans dat de wind er dan overheen valt is daardoor aanmerkelijk kleiner.

Door hun forse formaat zorgen laanbomen er bovendien voor dat een erf al vanaf grote afstand in het landschap te zien is.

Er zijn verschillende laanbomen geschikt om aan te planten. Populieren hebben de voorkeur, omdat deze door vrijwel het gehele land heen traditioneel werden aangeplant, uiteraard naast andere boomsoorten. Kies wel de juiste soorten/rassen, zodat de bomen oud kunnen worden. Zwarte populieren of Grauwe abelen zijn zeer geschikt.

Er kan er één gekozen worden uit de volgende soorten/cultivars:

Zwarte populier	(<i>Populus nigra</i> 'Vereecken')
Zwarte populier	(<i>Populus nigra</i> 'Brandaris')
Grauwe abeel	(<i>Populus x canescens</i> 'De Moffart') = snelle groeier
Grauwe abeel	(<i>Populus x canescens</i> 'Witte van Haamstede') = trage groeier

Plant de bomen aan met twee palen per boom en gebruik autogordel boomband. Graaf allereerst een plantgat (50 x 50 cm) voldoende groot om de wortels in te kunnen spreiden. Plaats de palen in 2 diagonaal tegenover elkaar liggende hoeken. Plaats de boom er tussen, dicht het plantgat en bevestig de boom met boomband aan beide palen. Gebruikt boommanchetten tegen hazenvraat.

Hoogstamfruitbomen

Vroeger was op vrijwel ieder boeren erf een hoogstamfruitboomgaard te vinden voor eigen fruit of voor de verkoop ervan. Kies bijvoorkeur voor oude rassen.

Plant de bomen op dezelfde wijze als de laanbomen. Snoei ze om de twee jaar.

Zie voor geschikte rassen de lijst van boeren planten bomen, o.a. te vinden op de website van SLZ.

Knotbomen

Knotbomen leverden vroeger geriefhout. Tegenwoordig hebben ze alleen nog maar een hoge waarde voor landschap en natuur. Kies voor aanplant wilgenpoten (populieren kan met name in Zeeuws-Vlaanderen ook), dit zijn 3 meter lange wilgentakken die onderaan ongeveer polsdik zijn. Er zitten geen zijtakken aan.

Plant deze een meter diep in de grond. Eventueel kan een boompaal gebruikt worden, maar dit is niet altijd nodig.

Beheer:

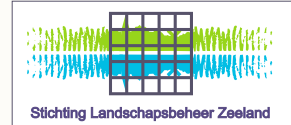
Haal tijdens het eerste groeiseizoen regelmatig het stamschot weg. De eerste paar jaar de kroon van de boom stikken, dus deze minder dicht maken door enkele takken weg te knippen. Vanaf een jaar of vijf de bomen regelmatig knotten. Zaag alle takken af en laat een kort stukje hiervan staan (ongeveer zo lang als de tak dik is). Knot de bomen om de 4 tot 5 jaar, maar wel met een vaste regelmaat.

In het geval van populieren niet alle takken in één keer wegzagen. Knot ongeveer tweemaal zo vaak de helft van de kroon. Dit is nodig omdat populieren veel gevoeliger zijn voor knotten dan wilgen.

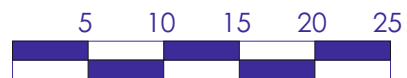
Voor jaarlijks advies is het mogelijk een ervenabonnement met SLZ af te sluiten, in 2015 is de prijs hiervan € 50,-- per jaar. Jaarlijks komt hiervoor iemand langs. Voor beheermaatregelen wordt een offerte uitgebracht.

SCHETSPLAN

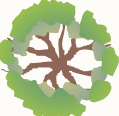
Erf van fam. Verhelst

locatie: Kleine Huissenspolderweg

LEGENDA

- = bebouwing
- = verharding
- = sloot met taluds
- = Zeeuwse haag
- = erf
- = laanboom
- = hoogstamfruitboom
- = knotboom

Naam Coen Verhelst
Adres Val 9
Pc / plaats 4543 PB ZAAMSLAG
Tel. 06-21897860

SCHAAL 1 : 500 (A3-formaat)

Getekend EV
Datum 23 december 2015
Herzien 5 januari 2016

Klein Frankrijk 1 4461 ZN Goes 0113-230936
info@slz.landschapsbeheer.nl www.landschapsbeheerzeeland.nl